

2. Sídelní struktura a způsob bydlení

2.1. Sídelní struktura

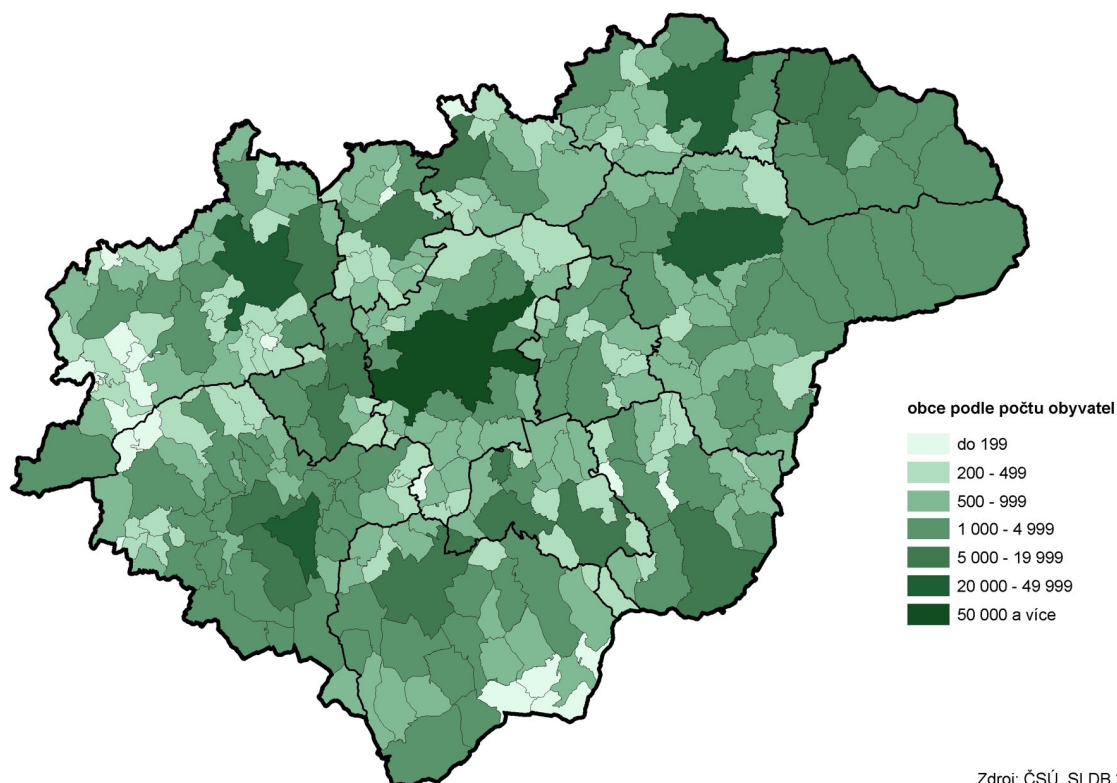
K 26. 3. 2011 mělo 30 z celkem 305 obcí Zlínského kraje statut města a žilo v nich 60,3 % obyvatel.

K 26. 3. 2011 měl Zlínský kraj 305 obcí, z toho 30 obcí se statutem města. Největším je krajské město Zlín. Jeho statutární vznik se datuje roku 1954. Nejmladším a jediným městem, které vzniklo od posledního sčítání lidu 2001, je Zubří. Stalo se městem 22. 2. 2002. Ve městech žije 60,3 % obyvatel kraje. Na jednu obec připadá v průměru 1 901 obyvatel.

Tab. 2.1.1 Ukazatele sídelní struktury podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

	Počet			Hustota obyvatel (osoby/km ²)	Na 1 obec připadá			Podíl obyvatel žijících (%)	
	obyvatel	obcí			rozloha (km ²)	obyvatel	částí obcí	ve městech	v obci s rozšířenou působností
		celkem	z toho měst						
Kraj celkem	579 944	305	30	146,3	13,0	1 901,5	1,4	60,3	46,6
v tom správní obvod ORP:									
Bystřice pod Hostýnem	15 408	14	1	94,0	11,7	1 100,6	1,4	53,1	53,1
Holešov	21 228	19	1	160,1	7,0	1 117,3	1,3	55,4	55,4
Kroměříž	68 933	46	5	138,1	10,8	1 498,5	1,8	67,6	42,3
Luhačovice	18 754	15	2	105,1	11,9	1 250,3	1,5	62,8	27,6
Otrokovice	34 394	10	2	308,0	11,2	3 439,4	1,1	74,4	53,3
Rožnov pod Radhoštěm	34 817	9	2	145,7	26,6	3 868,6	1,1	63,6	48,0
Uherské Hradiště	89 405	48	5	172,7	10,8	1 862,6	1,2	52,2	28,9
Uherský Brod	52 062	30	2	110,0	15,8	1 735,4	1,3	40,6	32,2
Valašské Klobouky	22 991	20	2	88,8	12,9	1 149,6	1,5	45,7	21,4
Valašské Meziříčí	41 341	16	2	180,0	14,4	2 583,8	2,3	70,6	64,3
Vizovice	16 565	16	2	113,4	9,1	1 035,3	1,1	45,9	28,2
Vsetín	65 487	32	2	98,9	20,7	2 046,5	1,2	44,8	40,7
Zlín	98 559	30	2	281,3	11,7	3 285,3	1,6	80,2	76,4

Velikostní skupiny obcí ve Zlínském kraji

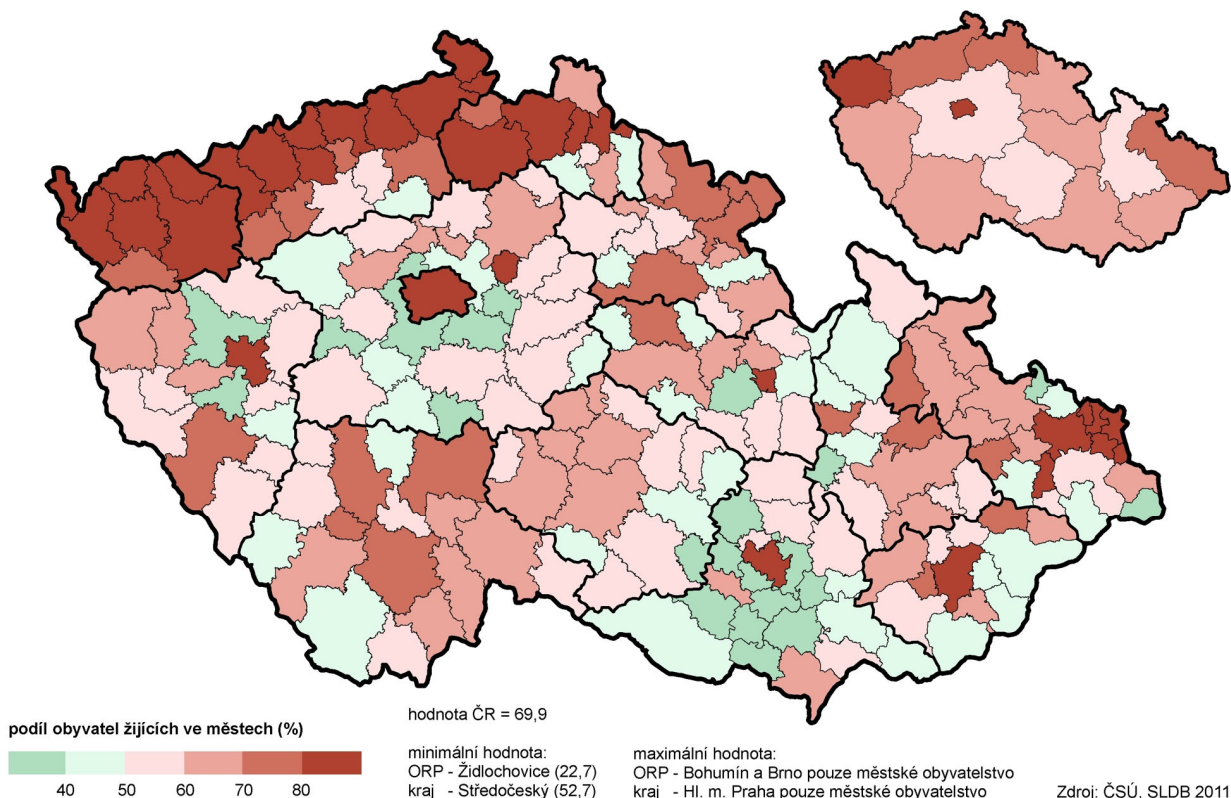

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

305 obcí regionu se dělilo na 438 částí a 950 základních sídelních jednotek.

Jedinou a zároveň nejmladší nově vzniklou obcí v kraji se v období mezi sčítáními 2001 a 2011 staly Želechovice nad Dřevnicí, a to osamostatněním k 1. 1. 2009 z původní části města Zlína. Ve sledovaném desetiletí se rovněž uskutečnila jedna meziokresní změna. Obec Bělov z okresu Kroměříž se 1. 1. 2007 stala součástí okresu Zlín. Obce se dělily na 438 částí, kdy více než jednu část mělo 55 obcí. Nejvíce, 16 částí, mělo krajské město. Základ sídelní struktury tvoří základní sídelní jednotky (ZSJ), kterých bylo v roce 2011 ve Zlínském kraji 950. ZSJ jsou části území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami, případně spádová území, seskupení objektů obytného nebo rekreačního charakteru.

Městské obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích

Region byl pátým nejhustěji osídleným krajem ČR.

Zlínský kraj je se 146 obyvateli na km² pátým nejhustěji osídleným krajem ČR. Obyvatelstvo kraje je nejvíce koncentrováno v SO ORP Otrokovice, kde jeho počet dosahuje 308 obyvatel na km². Nízká hustota, méně než 100 obyvatel na km², je v SO ORP Valašské Klobouky, Bystřice pod Hostýnem a Vsetín.

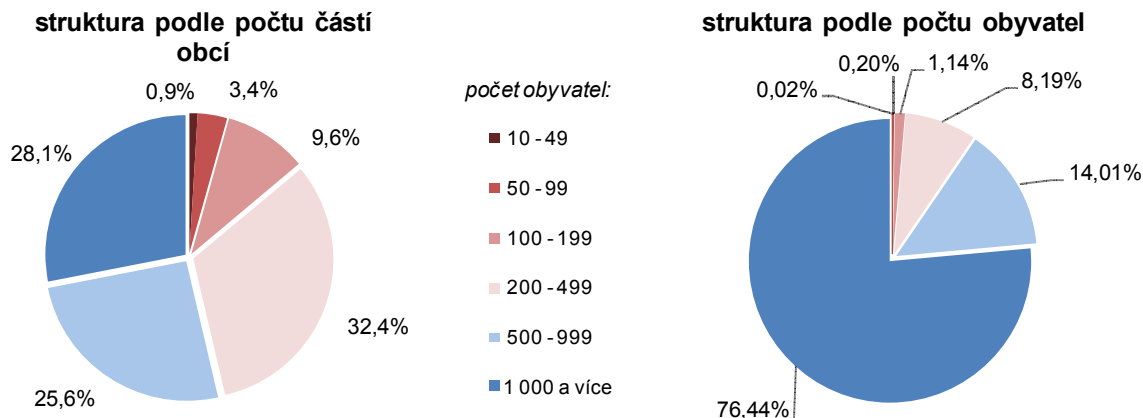
Tab. 2.1.2 Sídelní struktura podle velikostních skupin obcí k 26. 3. 2011

	Počet obcí	Podíl (%)	Rozloha obcí (km ²)	Podíl (%)	Počet obyvatel	Podíl (%)	Hustota obyvatel (osoby/km ²)
Kraj celkem	305	100,0	3 963	100,0	579 944	100,0	146,3
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	19	6,2	110	2,8	2 720	0,5	24,7
200 - 499	85	27,9	552	13,9	29 504	5,1	53,4
500 - 999	100	32,8	967	24,4	72 071	12,4	74,5
1 000 - 4 999	83	27,2	1 622	40,9	171 229	29,5	105,6
5 000 - 19 999	13	4,3	425	10,7	120 908	20,8	284,8
20 000 - 49 999	4	1,3	184	4,7	108 194	18,7	586,8
50 000 a více	1	0,3	103	2,6	75 318	13,0	732,5

30 % obyvatel se nacházelo ve středně velkých obcích s 1 000 až 4 999 obyvateli.

Ze sídelní struktury podle velikostních skupin obcí je patrné, že největší podíl (téměř 30 %) osob žije ve středně velkých obcích s 1 000 až 4 999 obyvateli, Tato kategorie obcí je také největší rozlohou, zaujímá přes 40 % území regionu, ač v ní není kumulován nejvyšší počet obcí. Ten je vyšší ve skupinách obcí s nižším počtem obyvatel, s 500 až 999 a 200 až 499 obyvateli.

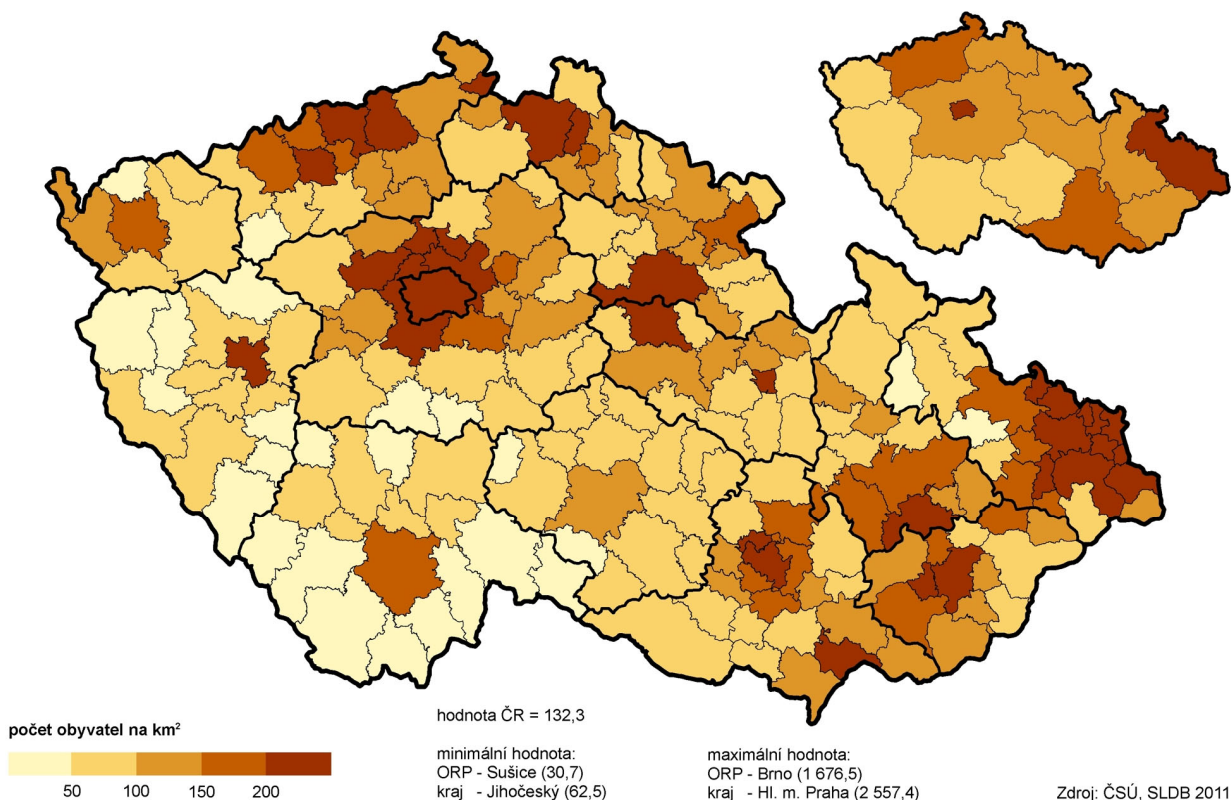
Graf 2.1 Velikostní struktura částí obcí

Tři čtvrtiny obyvatelstva kraje žilo ve velkých částech obcí s více jak tisícem obyvatel.

V kraji se nenachází ani jedna část obce, která by spadala do kategorie nejmenších částí obcí do 10 obyvatel. Nejvyšší podíl osob, přes 76 %, žije v kategorii největších částí obcí s více jak tisícem obyvatel, kterých je v kraji druhý nejvyšší počet. Nejvíce, téměř třetina, částí obcí spadá do kategorie obcí s 200 až 499 obyvateli, v nich se ovšem nachází jen 8 % obyvatelstva. 14 % obyvatel žije v částech obcí s 500 až 999 obyvateli, kterých je v kraji čtvrtina.

Hustota obyvatelstva ve správních obvodech ORP a krajích

Pouze v SO ORP Zlín převyšoval podíl městského obyvatelstva 80 %.

Z pohledu 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností nejvyšší podíl městského obyvatelstva (80,2 %) byl ve SO ORP Zlín. V samotném krajském městě Zlíně žilo 75 318 osob. Druhým největším městem byla pak Kroměříž s 29 154 obyvateli. Nejmenšími městy v kraji byli Kelč, Karolinka, Koryčany, Morkovice-Slížany a Slušovice, mající méně než 3 tisíce obyvatel.

2.2. Druh pobytu

Počet osob s obvyklým pobytem byl ve Zlínském kraji o 9 846 osob nižší než počet osob s pobytem trvalým.

Při sčítání 2011 bylo obyvatelstvo poprvé v historii sečteno podle místa svého obvyklého pobytu, tedy tam, kde obvykle tráví období svého každodenního odpočinku. Ve Zlínském kraji byl počet osob s obvyklým pobytem o 9 846 nižší než počet osob s pobytem trvalým. Rozdíl byl dán především více jak 12 tisícovým převýšením osob s trvalým pobytem v kategorii středně velkých obcí s 5 000 až 19 999 obyvateli. Osoby s obvyklým pobytem proti tomu nejvíce početně převyšovaly osoby s trvalým pobytem v kategorii obcí s 1 000 až 4 999 obyvateli, ovšem jen o necelých 5 tisíc osob.

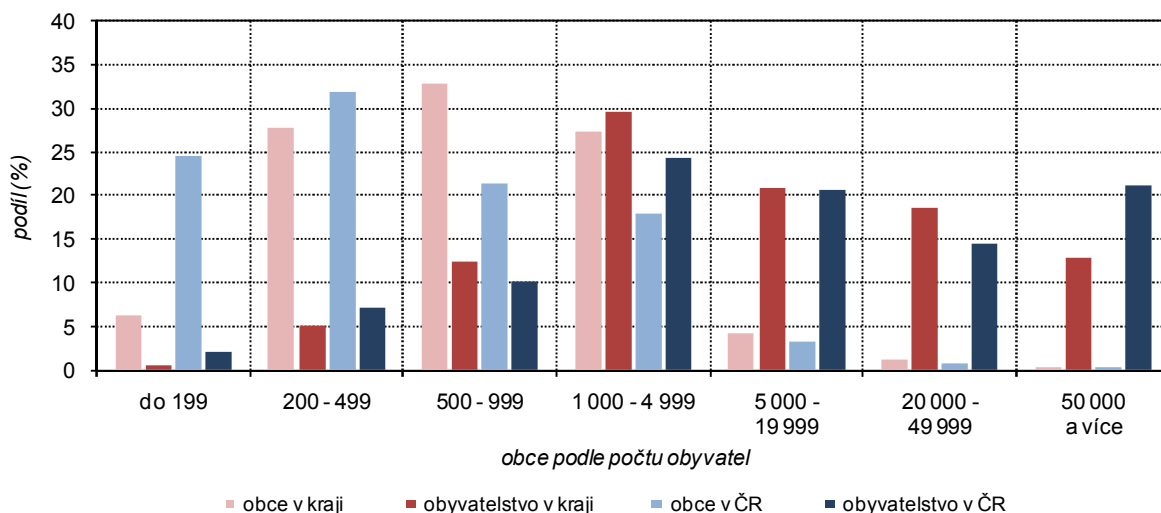
2.2.1 Obvykle a trvale bydlící obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí

	Osoby s obvyklým pobytem celkem	v tom s pobytem (%)		Osoby s trvalým pobytem celkem	v tom s pobytem (%)		Rozdíl mezi počtem osob s obvyklým a trvalým pobytem	
		obvyklým i trvalým	jen obvyklým		trvalým i obvyklým	jen trvalým	celkem	%
Kraj celkem	579 944	95,8	4,2	589 790	94,2	5,8	-9 846	-1,7
v tom obce s počtem obyvatel:								
do 199	2 720	93,6	6,4	2 610	91,1	8,9	110	4,2
200 - 499	29 504	95,9	4,1	29 412	93,7	6,3	92	0,3
500 - 999	72 071	96,3	3,7	73 846	93,9	6,1	-1 775	-2,4
1 000 - 4 999	171 229	96,5	3,5	166 234	94,2	5,8	4 995	3,0
5 000 - 19 999	120 908	95,6	4,4	133 241	93,8	6,2	-12 333	-9,3
20 000 - 49 999	108 194	94,7	5,3	108 649	94,3	5,7	-455	-0,4
50 000 a více	75 318	95,5	4,5	75 798	94,9	5,1	-480	-0,6

Relativní rozdíl počtu osob s obvyklým a trvalým pobytem byl krajsky čtvrtý nejvyšší.

Počty osob s trvalým pobytem jsou vyšší než počty osob s pobytem obvyklým ve všech krajích s výjimkou Hlavního města Prahy a Středočeského kraje. Relativní rozdíl – 1,7 % počtu osob v regionu s pobytem obvyklým a trvalým je krajsky čtvrtý nejvyšší po Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji.

Graf 2.2 Sídelní struktura obcí Zlínského kraje a České republiky (bez Hl. m. Prahy)

Region měl proti průměru ČR nižší podíly počtu obcí i obyvatel malých obcí a zároveň vyšší podíly obcí středně velkých.

Sídelní struktura Zlínského kraje je ve srovnání se sídelní strukturou České republiky specifická. Nachází se zde relativně výrazně méně nejmenších obcí do 199 obyvatel a menší je i podíl obcí se 200 až 499 obyvateli. Zastoupení dalších kategorií obcí pak republikovou úroveň naopak převyšuje, především u obcí s 500 až 999 obyvateli. Také podíly počtu obyvatel v kraji jsou ve skupinách obcí nad 500 a do 49 999 obyvatel vyšší než republikové.

2.3. Způsob bydlení

577 173 (tj. 99,5 %) osob v kraji bydlelo v domech a z téměř dvou třetin se jednalo o domy rodinné.

V domech bydlí 577 173 osob, 99,5 % z celkového počtu obyvatel kraje. Z 63,5 % u nich převažuje bydlení v rodinných domech a 34,4 % osob bydlí v domech bytových. Jen 2,1 %, 12 185 obyvatel kraje, bydlí v ostatních budovách, nejvíce, 52,4 % z nich, v ubytovacích zařízeních a 42,8 % v provozních budovách, což jsou provozní budovy s byty, ale také správní budovy sloužící jako ohlašovny pobytu, kde jsou tyto osoby pouze hlášeny, ale nebydlí zde, a jiné budovy nesloužící k bydlení. V případě bydlení v ubytovacím zařízení se jedná nejčastěji o domovy důchodců (2 968 osob), ústavy sociální péče pro postižené (1 333 osob), případně ubytovny a svobodárny (829 osob).

Tab.2.3.1 Obyvatelstvo podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom		
		v bytech	v zařízeních	jinde
Bydlící osoby v domech	577 173	569 121	7 204	848
v tom:				
rodinné domy	366 191	365 944	175	72
bytové domy	198 797	197 999	755	43
ostatní budovy	12 185	5 178	6 274	733
v tom:				
ubytovací zařízení	6 383	1 270	4 991	122
z toho:				
ubytovny a svobodárny	829	210	552	67
studentské koleje	152	22	130	-
domovy mládeže, internáty	53	44	5	4
dětské domovy	85	28	42	15
ostatní zařízení pro děti a mládež	31	9	22	-
domovy důchodců	2 968	162	2 771	35
penziony pro důchodce	752	749	2	1
ústavy sociální péče pro postižené	1 333	18	1 315	-
kláštery a konventy	180	28	152	-
nemocnice, léčebná zařízení, lázeňské ústavy	160	8	145	7
zařízení pro krátkodobé ubytování	325	165	103	57
azylová zařízení	107	1	106	-
provozní budovy ¹⁾	5 210	3 734	929	547
Bydlící osoby v objektech mimo bytový fond	2 014	x	72	1 942
z toho:				
rekreační chata, chalupa	1 046	x	x	1 046
nouzové obydlí, přístřeší	874	x	x	874
mobilní (pohyblivé) obydlí	22	x	x	22

¹⁾ provozní budovy s byty, správní úřady (ohlašovny pobytu) a jiné budovy nesloužící k bydlení

98,6 % bydlících osob bydlelo v bytech.

U bydlících osob v domech se z 98,6 % jednalo o bydlení v bytech, jen 1,2 % obyvatel bydlelo v zařízeních.

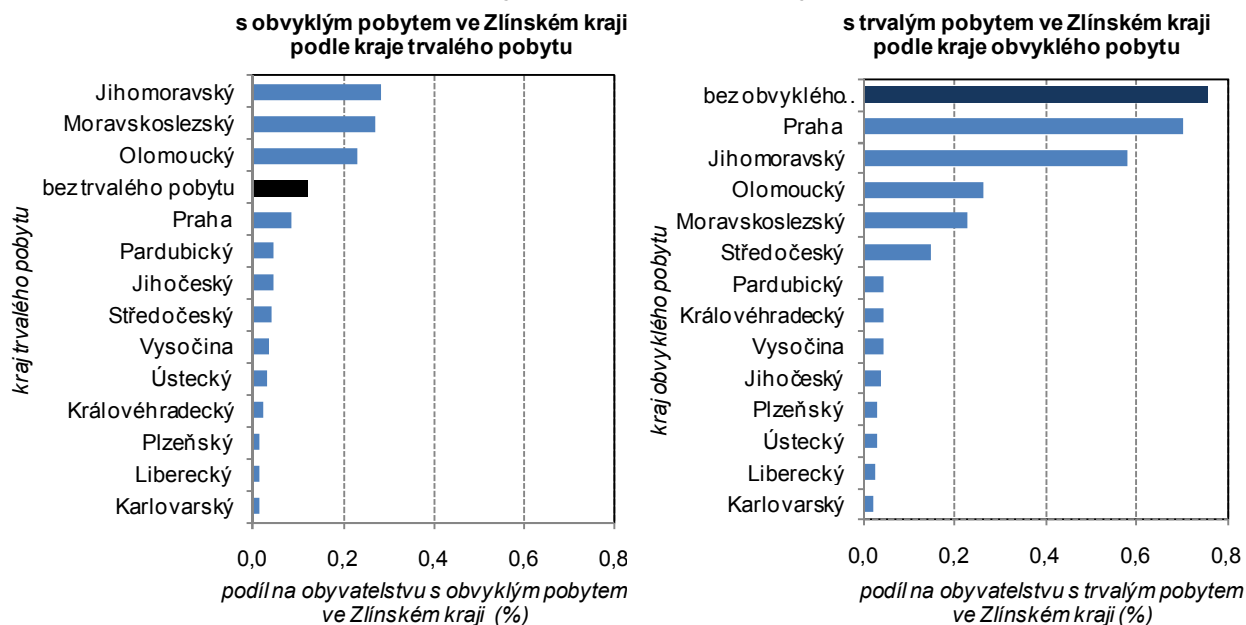
Mimo bytový fond se nacházelo jen 2 014 osob, 0,3 % obyvatel.

Mimo bytový fond bydlelo 2 014 osob, z nich polovina, 51,9 %, v rekreačních chatách a chalupách, 43,4 % v nouzovém obydlí či přístřeší a 1,1 % se nacházelo v obydlí mobilním (pohyblivém).

Tab. 2.3.2 Bezdomovci podle pohlaví, věku a rodinného stavu

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více vč. nezjištěno
Bezdomovci	757	81,8	18,2	2,4	92,5	5,2
z toho podle rodinného stavu:						
svobodní, svobodné	352	85,8	14,2	5,1	92,3	2,6
ženatí, vdané	69	63,8	36,2	x	89,9	10,1
rozvedení, rozvedené	316	84,2	15,8	x	94,9	5,1
ovdovělí, ovdovělé	18	33,3	66,7	x	66,7	33,3

Graf 2.3 Obyvatelstvo Zlínského kraje

Člověkem bez domova byl nejčastěji svobodný nebo rozvedený muž mezi 15 - 64 lety. Celkem jich v kraji bylo sečteno 757, tedy 6,6 % republikového počtu.

Ve Zlínském kraji bylo sčítacími komisaři v terénu, nejčastěji v azylových domech, identifikováno 757 osob bez domova, tzv. bezdomovců. Přes 80 % z nich byli muži, z nichž téměř polovina byla svobodných a více jak dvě pětiny rozvedených. Ženy bez domova byly stejným podílem 36 % nejčastěji svobodné nebo rozvedené. Jen přibližně každý desátý člověk bez domova byl ženatý či vdaný. Ač v celkovém počtu bezdomovců z 92,5 % převažovali lidé ve věku 15 až 64 let, 2,4 % bylo osob mladistvých do 14 let.